

Lausunto pelastuslaitoksen maksuosuusjärjestelmän muuttamisesta

KH 03.08.2020 § 176

Asian valmistelija: Merja Olenius, kunnanjohtaja.

Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen on tehnyt kevään 2020 aikana kuntajohtajien kokouksen päätöksen mukaisesti selvityksen kuntien pelastustointia koskevien yhteistoimintasopimusten mukaisten maksuosuuksien perusteista, maksuosuuksiin liittyvistä kuntakohtaisista helpotuksista ja helpotusten perusteista, sopimuksen muutoksista 2002 – 2019 sekä tehnyt esityksen erilaisista maksuosuusmalleista.

Maksuosuuksien kohtuullistamisen oikeutusta mietittäessä vertailukohtaksi on otettu vastaavaan palvelutason, kuntakertoimen ja suunnilleen saman asukasmäärän omaavat kunnat; pienissä kunnissa (ryhmä 1) olemme vertailleet Hartolaa, Padasjokea, Sysmää, Kärkölää sekä Asikkalaa.

Keskikokoisissa kunnissa (ryhmä 2) vastaava vertailu on tehty Hollolan, Heinolan ja Orimattilan osalta.

Lahtea on vertailtu ryhmiin 1 ja 2. Lisäksi on tehty myös kaikkien ryhmien välillä vertailua, jotta saadaan selville, onko olemassa perusteita eri kertoimelle ryhmäkohtaisesti.

Vertailussa on käytetty vuoden 2020 talousarvion mukaisia maksuosuuksia.

Ryhmän 1 osalta (pienet kunnat) ei ole löydettävissä muita perusteita kuntakohtaisille erilaisille maksuosuuksille, kuin ensimmäisestä yhteistoimintasopimuksesta ja siinä huomioituissa kuntien keskimääräisistä kustannuksissa vuosina 1999 – 2001.

Ryhmän 2 osalta (keskikokoiset kunnat) Hollolan kunta on ostanut pelastustoimen palvelut kokonaisuudessaan Lahden kaupungilta todellisia kustannuksia edullisempaan hintaan, johon Hollolan kunnan saama helpotus maksuosuuksiin on perustunut. Lahden kaupunki on saanut Hollolan palotoimesta vahvennusta Lahden alueen länsiosaan, näin kyseinen menettely on hyödyntänyt molempia kuntia.

Vuoteen 2020 mennessä on alkuperäisinä sopimuskumppanina olleiden kuntien määrä on muuttunut. Nykyiset kuntakoot- ja rakenteet poikkeavat yhteistoimintasopimuksen mukaisesta rakenteista, joten on tarkoituksenmukaista tehdä tarkastelu uudelleen ja selvittää, löytyykö perusteita ns. maksuhelpotusten poistolle. Samassa yhteydessä tarkastellaan myös se, onko erilaiselle ryhmäkohtaiselle kertoimelle olemassa edelleen perusteet.

Tässä selvityksessä on käyty läpi kuntakohtaiset tehtävämäärät, valvontasuunnitelman mukaiset valvonta/tarkastusmäärät sekä turvallisuusviestinnän osuus ja vertailtu näitä tekijöitä ryhmien sisällä ja myös eri ryhmien välillä. Valvontasuoritteiden ja turvallisuusviestinnän osalta vertailtaessa lukuja asukaskohtaisiin kustannuksiin, on lähtökohtana käytetty riskienhallinnan toteumaa maksuosuuksista (3,04 %). Toiminnan tarkastelussa on käytetty lähtökohtaisesti vuoden 2020 talousarvion mukaisia maksuosuuslukuja.

Hälytystehtävien määrää on vertailtu tehtävämääriin/asukas ja euroa/tehtävä, valvontamääriä euroa/asukas ja turvallisuusviestintää euroa/asukas. Hälytystehtävien kustannusta tehtävää kohti on vertailtu suoraan pelastustoimintaan kohdistuvista (70,74 % ta tot.) maksuosuuksista. Edellä esitettyjen laskelmien ja pohdintojen perusteella ei näkemyksemme mukaan maksuosuuksien kuntakohtaisille helpotuksille (Sysmä ja Hollola) löydy enää perusteita, vaan helpotusten poisto on tarkoituksenmukaista toteuttaa joko niin, että:

Selvityksen perusteella kuntajohtajille on ehdotettu, että helpotukset poistetaan ryhmien sisältä (vaihtoehto 2). Helpotusten poisto muuttaa ryhmien yhteenlaskettujen kustannusten määrää.

Vaihtoehto 1.

Ryhmässä 1 Sysmän maksuosuus kasvaisi 59 100 euroa ja muilla laskisi 8 360 – 24 506 euroa. Hartolan maksuosuus laskisi -8360 euroa.

Ryhmässä 2 Hollolan maksuosuus kasvaisi 464 589 euroa, Orimattilan laskisi 60 485 euroa ja Heinolan 71 003 euroa vuoden 2020 talousarvion maksuosuusluvuilla laskettuna.

Lahden maksuosuus laskisi 337 000 euroa.

Maksuosuudet asukasta kohden vaihtelevat Sysmän 75,02 eurosta Orimattilan ja Heinolan 117,22 euroon/asukas.

Vaihtoehto 2.

Muutos toteutetaan siirtymällä siirtymäajan kuluessa asukaslukupohjaiseen maksuosuus-malliin. Verrattuna nykyiseen maksuosuusjakoon summat muuttuisivat seuraavasti:

Ryhmässä 1 maksuosuudet kasvaisivat 680 – 71.300 euroa. Hartolan maksuosuus kasvaisi 680 euroa. Sysmän maksuosuus kasvaisi 71.304 euroa.

Ryhmässä 2 Hollolan maksuosuus kasvaisi n. 5.700 euroa, Orimattilassa laskisi n. 373.000 euro ja Heinolassa n. 438.000 euroa (vuoden 2020 ta:n maksuosuusluvuilla laskettuna).

Lahden maksuosuus kasvaisi n. 730.000 euroa.

Maksuosuudet asukasta kohden vaihtelevat Lahden 85,09 eurosta keskikokoisten kuntien 113,46 euroon/asukas.

Vaihtoehto 3.

Toteutetaan muutos siirtymällä siirtymäajan kuluessa asukaslukupohjaiseen maksuosuus-malliin, jossa Lahden maksuosuus on 90 % asukaslukukohtaisesta osuudesta. Kuntien maksuosuus on kaikille sama 94,02 euroa/asukas.

Verrattuna nykyiseen maksuosuusjakoon summat muuttuisivat seuraavasti:

Ryhmässä 1 maksuosuudet kasvaisivat 17 000 – 94 000 euroa. Hartolan maksuosuus kasvaisi 17 276 euroa. Sysmän maksuosuus kasvaisi 93.709 euroa.

Ryhmässä 2 Hollolan maksuosuus kasvaisi n. 147 000 euroa, Orimattilassa laskisi n. 280.000 euro ja Heinolassa n. 325 000 euroa (vuoden 2020 ta:n maksuosuusluvuilla laskettuna).

Lahden maksuosuus kasvaisi vain n. 250.000 euroa, koska sen kerroin olisi 0,10 % pienempi kuin muilla kunnilla.

Kunnanjohtajan ehdotus Kunnanhallitus päättää, että se on maksuosuusudistuksen kannalla. Hartola esittää uudeksi maksuosuusmalliksi mallia 2, jossa asukaslukuihin suhteutetut muutokset ovat kohtuulliset.

Päätös Hyväksyttiin.